

Hamburg American Line

Hamburg

...a minden részben...

N.G.I. ...

...Legközelebbi indulások:

COLOMBO ...

TAORMINA ...

AMERICA ...

...America Shipping Corp.

...STATE STREET, NEW YORK

...LORAINI IRODA:

...AKRONI IRODA:

...CHICAGO IRODA:

...BUFFALO IRODA:

...LOS ANGELES IRODA:

...PUZÁT

szén, az egész család...

...ánlatunkat

felszántva, bekerítve...

...BAN

...objektól kezdve \$4500-ra

...ia, megterem Önnek a

...szemeivel. Nézz meg...

...Company

...MANDULA,

...708 Penn Avenue

...burgh, Pa.



The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

SZABADSÁG LIBERTY



A legnépszerűbb és legnagyobb magyar lap Amerikában. - Megjelenik minden nap

Bevolvott lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Ujság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer

NO. 89. SZÁM. THIRTY-FIRST YEAR.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, kedd, 1922, április 18.

HARMONEGYEDIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

ÓRIÁSI LÉPÉSEKkel HALAD A Bányamunkások Szervezése a Szervezetlen Szénvidékeken

A bányászunió indianapolisi központjához beérkező jelentések szerint W. Virginia és Pennsylvania bányászai tömegesen csatlakoznak.

TILTAKOZÁS A BIRÓI PARANCS ELLEN.

A bányásszervezet teljesen meg akarja szervezni ezt a két nagy bányavidéket.

INDIANAPOLIS, Ind., április 15. - A bányászunió itteni központjához West Virginia és Pennsylvania szervezetlen szénterületéről beérkező hírek szerint a sztrájk ezeken a vidékeken is óriási lépésekkel halad előre.

Ugyancsak szeritük a West Virginiába és Pennsylvániába kiküldött szervezők eddig már nem kevesebb, mint negyven ezer bányászt szerveztek be.

Lawrence Dwyer, a unió végrehajtó bizottságának west virginiai tagja ma azt a jelentést küldötte William E. Green főpénztárnak, hogy a sztrájk állandóan terjed West Virginiában, dacára a Charlestonban nemrég kibocsátott szigorú bírói tiltó parancsoknak.

A szervezet arra törekszik, hogy lehetőleg teljesen megszerveze West Virginiát és Pennsylvániát. Ennek megteremtésén a többi szervezetlen szénvidékekre fogják majd a figyelmüket fordítani.

Wilson és a politika

A volt elnök nem látja az idő elérézteknek, hogy a porondra lépjen.

WASHINGTON, április 15. Tumultus, Wilson volt elnök titkárja, tudvalevően a napokban a volt elnök izgenetét tolmácsolta a new yorki Jefferson banketten. Wilson azóta megadó-folta, mintha a volt titkár az ott tett nyilatkozatra felhalmozta volna. Ebből a legfőbb arra következtetnek, hogy Wilson nem szándékozik egyelőre a politikai porondra lépni és egyáltalán nem akar irányító részt venni az őszelőkövetkező kongresszusi választásokon.

Egyesek nézete szerint valószínű, az hogy a volt elnök a következő elnökválasztások előtt újabb részvétel még a politikában, azonban erre az idő most még nem látja elérkezettnek. Wilson legelőbb vágya ugyanis az, hogy az ország lépjen be a Németek Ligájába, ami azonban most a kongresszusi választásokkal kapcsolatban még az esetben sem lenne keresztülvihető, ha a demokraták többséggel kerülnek ki a küzdelemből. Ez csak akkor történhetne meg, ha az elnök is a ligapártján lenne.

TROTZKY HADPARANCSA A VÖRÖS HADSEREGHEZ.

MOSZKVA, ápr. 16. Leon Trotzky, az orosz szovjet kormány hadügyi biztosja általános hadparancsot intézett a vörös hadsereghez, melyben kijelenti, hogy Oroszország nem szerel le addig egyetlen csapatot sem, amíg a burzsoa és kapitalista országok egyezsége nem jutnak szárazföldi seregeik leszállítására nézve.

McCORMACK JOBBAN VAN.

NEW YORK, április 16. - John McCormack, a híres írisz tenorista, aki torokbajban megbetegedett, már sokkal jobban van és orvosai nem aggodnak az életéért.

ÚJ JAPAN VÁLLALATOK SZIBÉRIA KIÁNKAZÁSÁRA.

VLADIVOSZTOK, ápr. 16. A japánok állhatatosan folytatják tervüket a békés behatolásra nézve Szibéria belsejébe. Vállalatokat és érdekcsoportokat alakítanak az ország értékeinek kiaknázására. A legtöbb esetben orosz elvezetés alatt, de azért azok ki-zárólag japán vállalatok. Leg-több óriási fűrésztelepet szerveztek négy vagy öt millió yen alaptőkével.

JÁRIS KATONA VÁLT A VÉRBOSSZU ALDOZTAVÁ

NEW YORK, ápr. 16. Patrick Connors, volt ir köztársasági katonát ismeretlen me-renylő lötötte a Central Park nyugati részén, egész csomó golyóglórá szellettára. A közeli szemtanúk hallották, a mint a merénylő rákiáltott Connorsra: "Vége rád találtam!" s egymásután öt golyót lőtt az ifjú testébe. Elettbenmaradását az orvosok ki-zárnak tartják.

Nem nőnek Pusztító a való mégse rettenetes a politika vízáradás

Lemondott Ohio állam öreg polgármestere, Mrs. Mary McFadden.

CSALÓDOTT A MAMA.

Kávé és fánk se tudja a tanácsosokat elcsalni a gyűlésre.

MAGNETIC SPRINGS, O., ápr. 15. - Az Egyesült Államok legöregebb polgármestere, a 80 éves Mrs. Mary McFadden, aki Magnetic Springs kertvárosát január 1. óta, elhagyta hivatalát, lemondott arról, hogy végleg szakít a politikával és a politikussal.

Hiába kérlelték a városi tisztviselők, a község nepe, a barátai, nem volt hajlandó megváltoztatni elhatározását. "Soha többé! Jólaktam a politikával és a politikusokkal. A kávé és a fánk, a doughnut nem tudja lekicsinítani a tanácsosokat", mondotta Mrs. McFadden.

A haj főoka az, hogy a köz-sze tanácsosai nem voltak hajlandók támogatni Mrs. McFad-dent a szeszital készítő és árusítókat, valamint a kaszint-gató nőket, a gyorshajtók és a többi ilyen törvénysértők ellen való küzdelemben. Obstruáltak s így nem maradt más hátra az ősz polgármesternőnek, mint a lemondás.

Mrs. McFadden a beteg Nathan O. Brown nevezte ki utódjává a polgármesteri szék-be, amíg őn gyógyulást keres-ni Floridába ment. Az anyóka örömmel fogott a városka kor-mányszásához. Kijelentette, hogy a tanácsviselőknek kávé és fán-kozt szolgált fel a tanácsosok-nak. Azt hitte, már ezzel csak elegendő a család előtt. Egy-két hétig csak ment a dolog, aztán minden ellene fordult. "Írtam Floridába Brown-ak, hogy jöjjen haza s vegye vissza a polgármesteri dicsőböt", mondja Mrs. McFadden.

200 LAKÓHÁZ VÁLT A TÚZVÉZ MARTHÉLÉKÁVÁ.

NORFOLK, Va., ápr. 16. - Berkelely, Norfolk külváros-nak magánlakásokkal beépült területét valószínűleg elpusztí-totta a rohamosan elterjedt tűzveszedelem. Kétszáz ház égett le és nagy veszélyben for-gott az ott épült szép templom, iskola és a városi gáztelep. A kárt egy millió dollárnál több-re becsülik. Több száz család vált hajléktalanná.

BANDITÁK HATOLTAK BE A KÜLÖN VÉDTERÜLETRE.

NEW YORK, ápr. 16. Vak-merő kasszafurók lépték át a rendőrség által a finansziális városrészt köré vont halálvonal-t az egyik hivatali épüle-telre osonva. Öt pénzszek-erét robbantottak fel. Az őrt megkötözték, betörték a száját, aztán egy zsákot huz-tak alá és az egyik sarokba löktek, míg ők háborítatlanul végeztek munkájukat.

Beardstown Tragédiája

Rengeteg állatállomány és gabonavesztés pusztult máris el.

A CSONTVÁZ NINCS A VÁMOLANDÓ KÖZT

Azok közé a kivételes és furcsa cikkekre tartozik, amelyekre nem akar vámot vetni az új vámtörvényjavaslat.

WASHINGTON, április 15. - Az új vámtörvényjavaslatnak, mely 438 nyomatott oldalra terjed, és a melyben a madártörvénytől az Ylang olajig mindenfélétől van szó, esélyeceptől a methyl-diamino-benzophenone-ig. Az esetben, ha valaki nem tudja, hogy micsoda ez az utóbbi, keresse ki valami kémiai szótárból.

Sok szakértő, különösen persze a demokraták soraitól, azt állítja, hogy ez az új vámtörvény még drágábbá fogja tenni a megélhetést, mint ahogy magas vámot vetnek a mezőgazdasági termények behozatalára. De abban mindenki megegyezik, hogy a vallás olcsóbb lesz az új tarifa alatt. "Oltárokat, Urvasorozó asztalok, Bibliák, szőcsékek, keresztelési edények és szentségartok, mind vámentesek, úgy szintén a következő tárgyak is:

Oskoruk, éskavak, természetes és mesterséges fogak, verseny és dísz-galambok, madártörvény, kolbászból, emberi haj, teknőbőrök, puskagáz és pulu.

A szomszagos ember számára is hosszú lista van itt: akár csak valami régi borlita. Brandy, 5 dollár gallonja, pezsgő és más habzó borok 6 dollár gallonja, tiszta bor \$1.25 gallononként, ale porter, stout és más sörök és sörkivonatok, gallononként dollár-jával.

Lehet, hogy a bébi sem lesznek megegyedve az új törvény-javaslatl, mert ennek rendelkezése szerint a mamájuk meg a papájuk még könnyebben juthat a - castor-olajhoz. A képviselő-ház 4 és fél cent vámot tett minden fontnyi castor-olajra, de a szeszmentes leszállította ezt a vámot 3 centre.

3000 GALLON SZESZELTAL KOBOZTAK EL.

SAN FRANCISCO, Cal., ápr. 16. - Prohibíciós bizto-sok letartóztatták a Califor-nia Vineyard Association hi-vatalnokait, átkutatták tele-peiket s elkoboztak 3,000 gal-lon whiskeyt, champagnét és borokat. Ezenkívül zár alá vettek egy bootlegger-zsebkönyvet, a cég rendes üzletfe-lének névsorával és lakcímei-gyel, akik közt több előle-kővel, klubok és lelkesékek szerepelnek. Aláltóltag a válla-latnak hat rendes utazója most is üzleti körúton van.

SZÜKSÉGES AZ ALKOHOL

A sebész kollégium elnöke nézete szerint változtatni kell a száraz törvényeken.

PHILADELPHIA, április 15. - A Philadelphia Health Day Organization, a Philadelphia Forum égisze alatt tegnap nagy gyűlést tartott, amelynek főszónoka Dr. John B. Deaver volt, az amerikai sebészek kollégiumának az elnöke.

A világhírű sebésznek a beszéde, illetve előadása különösen azért fontos, mert részletesen foglalkozott a Volstead-féle száraz törvényvel, különösen abban az irányban, amely az orvosi foglalkozással szorosan összekapcsolódik. Mindjárt a vonatkozó beszéde elején alaposan kikelt a hosszuhaju böles urak és a rövidhaju még bölesebb szemfogatott hölgyek ellen, akik uralni akarják a világot. Mondotta többek között pedig a következők:

"Ez az idő nem alkalmas arra, hogy a szemfogatók, a hosszuhaju urak és a rövidhaju asszonyok jussanak hatalomra. Minden nemzet életében van egy időszak, amikor ilyes mi fenyegetik. Ez pedig intő jele az időknek. Ez már a dekadenciának a biztató jele."

"Hiszem és vallom, hogy hamarosan eljön már az ideje annak, amikor meg fogják változtatni a Volstead-törvény igazságtalanságait és annak rosszhiszemű értelmezéseit. Viszont azonban az is igaz, hogy az utóbbi értelemben különbséget kell tennünk a szesznek italok és orvosság céljaira való használat között."

"Vajon lehetséges-e az, hogy a kongresszus laikus törvényhozói határozzák meg azt, hogy vajon egy pint pálinka tíz nap alatt elég-e-e ahhoz, hogy a beteget meggyógyítsa? Ha az orvost, a sebészt alkalmasnak tartják arra, hogy a foglalkozását gyakorolja, akkor joggal megkövetelheti, hogy alkalmasnak tartásuk annak a megítélésük, hogy milyen szert használjon és abból milyen mennyiségű."

"Ebben a dologban a kezünket megkötözni nem engedhetjük. Alkohorra a gyógyászatban feltétlenül szükség van. A használata a szeszben nem tilos. Ha a száraz alkotmánymódosítás életben marad, erre vonatkozóan feltétlenül pótlóskorra lesz szükség. Nem engedhetjük meg azt, hogy a száraz detektív bejőjön a rendelőnkbe és ott minket ellenőrizzen. És tenni kell valamit, hogy vége szakadjon a vesztegetésnek, a törvényteleneknek, a visszaélésnek, amelyeknek a száma nemhogy apadt volna, hanem egyenesen szaporodott. Aki azt hiszi, hogy ez a kérdés már véglegesen elintéztetett, az nagyon csalódik."

Az egyik feltejt kérdésre válaszul, kijelentette, hogy ő igenis használja az alkoholt a szeszben és az akinek ez nem tetszik, az ne jöjjen hozzá operáció végett.

MEGTALÁLTAK A 3 ÉV ÓTA KERESETT FARMERFIUT.

CINCINNATI, O., ápr. 16. Carroll Gammon 60 éves farmer három év állandó imádkozása az eltűnt 13 éves fiát szerencsés fordulóhoz juttatta a vizsgálatatlan apát. W. W. Snyder, a Virginia állami Henrico megye sheriffje rátalált a fiura egy farmán, nyolc mérföldnyire északra Loveland, Ohiótól. A fiut előzött három évvel rabolták el, most 16 éves.

33 GYERMEK ATYJA EGY KELET-TEXÁSI FARMER.

PALESTINE, Tex., ápr. 14. - Texas keleti része híressé kezd válni gyermekneveléséről is, nemcsak gazdasági termeléséről. A tíz, sőt husz tagu családok egyáltalán nem ritkaságok. De azt hiszik, hogy Ike Clews az Alder Branch community lakosa rekordot teremtetett a családi élet terén, mert 33 gyermek atyja. Ike háromszor nősült, három János fia van, mindegyik feleségétől egy.

Koldusmód Amerika és halt el az az oroszok ex-uralkodó

A szentes napjaiban Károly teljesen penztelen volt az orvos szerint.

AZ UTOLSÓ SZAVAK.

Nem akart orvost hivatni, mert nem tudott neki fizetni.

PARIS, április 15. - Dr. Machado dos Santos, a fun-chali katonai kórház főorvosának Párisba érkezett levele tragikus képet ad a császár elhunyt végő napjairól. A doktor szerint a volt uralkodónak egyáltalán nem volt pénze, úgy, hogy a megmaradt ékszerait és ingóságait volt kénytelen eladni. Amikor a család kénytelen volt a Viktória-vil-lából kiköltözni, mert nem bírta a bört megfizetni, egy itteni gazdag kereskedő adta át ingyen azt a villát, amelyben a család most is lakik és bocsájtott autóbort a rendelkezésükre, tiszta szánalom-ból. Noha kétoldali tüdőgyul-ladása volt a szerencsétlen embernek, orvosi segélyben csak a halála előtti napon részesülhetett, mert nem akart orvost hivatni akkor, amikor orvost fizetni nem tudott.

Zita, a feleségé éjjel-nappal mellette volt és a szerencsétlen ember feje az utolsó percben is a feleségé öleiben pihent, miközben az ország-ért imádkozott. A halál gondolattal mezehezítette neki az a bizonytalanság, amelyben a családját hátrahagyva volt kénytelen. Az utolsó szavai a doktor szerint ténylegesen ezek voltak:

"A jó népeimért áldozom fel az életemet. Istenem, Uram, a kezeidbe adom magamat, a feleségemet, a gyermekeimet."

Szavazás a létszámról

Biztosra veszik, hogy a tengerész létszám dolgában az elnök győzedelmeskedik.

WASHINGTON, április 15. A képviselőház ma fog szavazni a tengerészlás költségvetés sokat vitatott dolgában. Külö-nösen abban, hogy a tenger-szeti létszám nyolcvanezer emberből álljon-e, mint azt Harding elnök és a kormány ki-vándja, avagy hatvanhétzezerből, ahogy van a bizottság jelen-tése kívánja.

Általános nézet az, hogy a magasabb létszámot fogják elfogadni, vagy kétszáz szavazat-talossággal.

A házban óriási az érdeklődés és még az ok is itt maradtak a szombati szavazásra, akik máskor a hét végén haza szoktak utazni.

A demokraták alaposan ki-használták a helyzetet, mert azt állították, hogy nincsen meg az egyetértés az elnök és a pártja között.

EGYEZMÉNYRE TÖREKSZIK AZ OROSZOK ÉS FRANCIÁK KÖZÖTT AZ ANGOL MINISZTERELNÖK

A génuai orosz küldöttség a cári tartozások leírását követeli, míg viszont a franciák a teljes összegbeni fizetést sürgetik.

ISTEN BÉKÉJÉT TERVEZI TIZ ÉVRE LLOYD GEORGE.

Az angol miniszterelnök szerint a helyzet nehéz, de már határozott haladás történt. GENUA, április 15. - A szövetséges konferenciák kiküldöttek ma ismét azzal kezdtek foglalkozni, hogy az orosz kiküldöttekkel megértésre juthassanak. Azt akarják, hogy Oroszország ismerje el a régi cári uralom tartozásait és, hogy adjon garanciákat arra, hogy biztonságban lesznek egy a személyükben, mint a vagyontukban azok a külföldiek, akik Oroszországban befektetéseket eszközölni szándékoznak.

Koldusmód Amerika és halt el az az oroszok elismerése

Az amerikai üzleti világ már megkezdte a puhatolozást a kongresszusnál.

BORAH VÉLEMÉNYE.

A kormány biztosan kikéri majd a kongresszus jóváhagyását.

WASHINGTON, április 15. Már országszerte megindult a puhatolozás abban az irányban, hogy a kongresszus milyen álláspontot tanúsít Oroszország elismertetésének kérdé-sével kapcsolatban.

Az érdeklődés különösképpen a nagy üzleti vállalkozások részéről nyilvánul meg. Ebből pedig a legtöbbben arra következtetnek, hogy az Egyesült Államok kormánya nem fog nehezségeket gördíteni az elis-mertetés elé, ha ezt a többi országok megteszik. Sőt vannak olyanok, akik azt hiszik, hogy Amerika fogja megtenni ebben az irányban az igazi kez-demenyítő lépéseket.

A puhatolozási folyamat tulajdonképpen már akkor megindult, amikor biztossá vált, hogy Oroszország részt fog venni a génuai konferencián. A levelekkel csaknem elárasztották a kongresszus tagjait. A levelek a kerületekből érkeztek, mindenütt a legnagyobb üzlet-emberektől. Mind azt hangoztatja, hogy Oroszország nagy-szerű piac lenne az amerikai árúknak.

Borah szenátor szerint biz-tosra vehető az, hogy elismerik Oroszországot, mert a világ gazdasági talpraállítása e nélkül el nem érhető. Ezért nagy kár, hogy nem az Egyesült Államok volt az első az elismer-tetésben, mert ezáltal olyan elő-nyöket szerezhetett volna meg magának Oroszországban, amelyeket most már esetleg más ország fog megszerezni.

Ami a szenátust illeti, nyilvánvaló, hogy most már sokkalta gyengébb az ellenzék Oroszország elismertetésének, mint volt egy évvel ezelőtt. Állandóan jönnek ugyanis a hírek fel, a helyzetről Lloyd George ma bővebben nyilatko-zott, mondván többek között: "Zavargó vizek felett kell hidat építenünk. Nehéz munka, azonban határozottan haladást tettünk. Már több fontos pillért sikerült felállítanunk. Most már remélhetjük, hogy ki fogja kérni a kongresszus véleményét."

Nehéz a helyzet.

Az angolok minden erővel egyezsége törekszenek, mert attól félnek, hogy az esetben, ha Lloyd George sikereket nélkül térne vissza Londonba, ezt az ottani politikai ellenségei a megbuktatására használhat-nák fel. A helyzetről Lloyd George ma bővebben nyilatko-zott, mondván többek között: "Zavargó vizek felett kell hidat építenünk. Nehéz munka, azonban határozottan haladást tettünk. Már több fontos pillért sikerült felállítanunk. Most már remélhetjük, hogy ki fogja kérni a kongresszus véleményét."

HARANGSZENTELÉS.

PERTH AMBOY, N. J. - A múlt vasárnap délután volt a ref. egyház második harangjának megáldási szertartása, amit Baja Mihály debreceni vendég-lelkész vezetett. Nánássy Lajos dr. helyi lelkész segédletével. Ugyancsak Baja Mihály debreceni lelkész vezette a reggeli istentiszteletet is a templomban mindkét alkalommal szülőföld-jükön.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirty first year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation Dr. Andrew Csarna, President; B. K. Csarna, Sec'y-Treas.)

Founded by: **KOHÁNYI** Alapította: **KOHÁNYI TIHAMÉR**

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Published and Printed at: Szerkesztőség és kiadástól
700-710 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell, Main 3538. Central 1251.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre \$6.00; fél évre \$3.00. — Külföldre: egész évre \$10.00; fél évre \$5.00. — Cleveland városában egész évre \$4.00; fél évre \$2.00. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: \$6.00; half year: \$3.00. — Foreign countries: one year: \$10.00; half year: \$5.00. — Cleveland one year: \$5.00; half year: \$2.50.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

Enter Office: New Yorki irodánk címe:
Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York.
Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

GÉNUA, AZ ŐSI LATIN VÁROS

Génuva eredete.

OLASZORSZÁGBAN alig van város, amely az ősi jelzőt a magának nem vallhatja. Ősi Róma, Ősi Verona, Ősi Firenze, Ősi Venezia és így tovább. Génuva, ezen a részen talán nem is nyerhetne jogot a világ érdeklődésére. De itt van a "gazdasági" konferencia és Génuva büszkén állítja magára az ősi jelzőt és régi dicsőségének avult rongyainban kiáll a fórumra. Ezután nem azért, hogy a saját sebeit megmutassa, hanem hogy rámutasson a modern világ látványos fejlődésére.

Ezen ezért megilleti Génuvát hogy mögötte pillantsunk ennek az ősi jelzőnek.

A Génuvai Szent László katedrális észak felében egy réztábla található, amely nagy büszkén azt adja az emberek tudomására, hogy a várost Janus, Italia első királya, aki az óriásokat szórta, alapította. De a tábla itt nem áll meg. Azt is mondja, hogy Janus didunokája volt Noénak és a várost Abrahám idejében alapította.

E táblát a középkorban írták, mikor is Noénak és Abrahámnak a szelleme erősen grasszál az egyházi olasz városokban. Hogy Janusnak, a két fejű római istennek a neve hogyan került bele a középkori városi tanács fejebe, az is könnyen érthető. Ennek a középkori Janusnak az igazi neve a latin "genu" lehet, ami magyarul térdet jelent. A térd valószínűleg az ország formáját jelenti metaforikusan. A szó később átvászonult és asszociálódott Janussal. Génuva — a térd városa — két felé tekint, a tenger és virágos part felé. Janus is két oldalra tekintett. Janus és agenu itt egyet jelent.

Génuvát az első említés a második pun háború idején történt, mikor a várost a carthagoi vezér, Mago, elpusztította. Azonban 203-ban, Krisztus előtt, a rómaiak ismét felépítették.

A római idők emeltek a városán egy másik réztábla ősi, amely arról ad számot, hogy 117-ben Krisztus előtt Génuva követelt milyen jogi harcot vívott egy másik helység helység azóta elvitt.

Pocoppus szerint a génuvai kikötő nagyszerű alkalmas arra, hogy ott a hajók megkössék Spanyolországot — amit ma is el lehet róla mondani.

JOG ÉS JOGÁSZOK

A TÖRVÉNY REFORMÁLÁSA

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN újabb és felvetődött az a kérdés, hogy tulajdonképpen mi a baj a jog gyakorlati alkalmazásával és a jogászokkal? Legutóbb Philadelphian, az orvosok konferenciáján D. R. Daniel McCarthy, ismert orvos az a kijelentést tette, hogy az orvosok között is rendet kellene teremteni. Erre a philadelphiai Public Ledger megjegyezte, hogy igaz ugyan, de a törvénykezés terén sokkal inkább volna szükség tisztogatásra.

Gyakori utalás történik arra nézve, hogy például az esküdtszéki rendszert nem felel meg a céljának és rendeltetésének. Nem az a baj, mintha az esküdtek nem igyekezének tárgyalagok lenni és emberségesen becsületesek. A baj az, hogy a rendszer kizárta teszi az abszolút tárgyalagosságot. Egy-valaki, az amerikai jogászok egyik legismertebbje arra utalt, hogy mi történt a hírhedt mozzisimész, Fatty Arbuckle tárgyalásán. Első alkalommal az esküdtek többsége Arbuckle mellett foglalt állást, a második tárgyaláson az esküdtek többsége ellene fordult, a harmadik tárgyaláson pedig egyhangulag nem bűnösnek mondták ki Arbuckle. Már most ebből nyilvánvaló, hogy a három esküdtszék közül valamelyiknek tévednie kellett a helyzet az, hogy nagyon sok vádolt felmentése, vagy elítélése kizárólag a véletlenségen mulik.

Azon, hogy milyen hangulatban ebredtek fel az esküdtek, vagy hogy mit ettek reggelire vagy pedig azon, hogy mennyi előbb hazakerüljenek, mert elvörös a saját ágyukban akarnak hálalni. Az említett jogász szerint az angol és amerikai törvénykezés között legfeljebb az a különbség, hogy amíg az angol bírónak csak ugyan szava van az ítélethozatalban, addig az amerikai bíró mintegy a közvetlen szerepet tölti be a vádlott és az esküdtek között.

Az illető jogász szerint az amerikai törvénykezés karakterét elejétől végig reformálni kellene. A törvénykezés folyamatát, a bizonyítéki eljárást módját, a büntetőtörvénykönyvet, az esküdtek megválogatását, annak a formáját, hogy mi-

A ZÖLDSÉG ÉS A HARCÍASSÁG

Zöldegező harcosok.

A HUSEVÓ embereknek rendszeren az a legerősebb kifogásuk a vegetáriánusok ellen, hogy a zöldegező elférfiatlanítja őket.

A halai nevű afrikai törzs egy nagyszerű ellenérve lehet a vegetáriánusok kezében. Ez a törzs a legharciasabb egész Afrikában. És nem eszik egyebet, csak zöldeget. Huszt egyáltalán nem.

De nemcsak a vegetáriánusok mellett szóló példa a halai törzs. Arra is példa, hogy egy nap, bármilyen kicsi is legyen az — a halaiak nincsenek többen ötvenezernél — mennyire államalkotó lehet és életképes, ha megtalálja a hivatalos és a módot, ami mellett az életet biztosítja.

Ez a halai törzs, dacára annak, hogy a legutóbb Afrikában él, mégis megérezte a modern kor igazi lényegét, tisztában van azaz, hogy nem tarthatja fenn magát másképp, csak harccal, fegyverrel, erőszakkal. Holott nem voltak résük a kiküldötti sem a párisi, sem a arsallési, sem a sevesri/békekonzferencián.

Egész Afrikában ezek a feketék a legharciasabbak — és ennek következtében a leghatalmasabbak is. Egyre jobban terjeszkednek, egyre több földre és kincsekre tesznek szert. A kincs ezeknél a feketéknél a barmot és a szárazmarhát jelenti. Minden háborújuk arra irányul, hogy minél nagyobb területet hódítsanak meg és minél több állatra tegyenek szert. Engedik, hogy szomszédaiak felneveljék az állatokat — ezt a diplomáciai tanácsoltják — aztán jönnek a harcosaik, csatarendbe állnak a vezér parancsára, megrohanják a szomszédokat és elhajítják az állatokat.

Ezek az emberek értik a világot, hiába. Van érdeklődés a dolgozók.

Nincsenek hajók, nincsenek gépjárművek, nem mennek tanszékoni a génuai konferenciára, de az államférfiak tudják, hogy miért vannak a világban. Tudják, mi egy hadsereg hivatása. Tudják, hogy szomszédai mit jelent.

Nagyszerű államfenntartó elem ez a halai törzs.

PÉNZKÜLDÉS

átalunk legolcsóbb, legbiztosabb, leggyorsabb.

HAJÓJEGYEK

KÖZJEGYZŐI ÜGYEK

BANKBETÉTEK

American Union Bank

Németh János

ELNÖK

Főszlet-10 East 22nd St. Fiók-1597 Second Ave

A bankjótában - New York City - Corner 83 St

A FELTÁMADÁS

Irtá: TÓTH SANDOR, ref. lelkész.

A TERMÉSZET és a szellem egy világot alkot. A test és a lélek az az Isten háztartásában. Élettani jelenségeik teljesen hasonlóak. Vizsgálatuk is azonos törvények alapján történik. Ezért nem ellensége az igazi tudásnak az igazi hit. Ezért tudatlanság a hitelenség. Semmi sem igazolja ezt jobban, mint a feltámadás, a hit legfőbb tárgya.

Tele van a természet a feltámadás tanításával. Mi más az éjjel, mint a nappal halála, s a reggel, mint ennek feltámadása? Mi más a tél, mint az év halála, s a tavasz, mint ennek feltámadása. Nézd meg a magot, mit földbe vetettél s ott rothadásnak indult, nézd meg tavasszal: mi lett belőle! Uj élet az, a régieből: feltámadás. A tudós megmondja a jácint hagymájáról is, hogy kicsoda virág lesz belőle. De az a roppant különbség, a mi a hagyma meg a pompázó, illatozó virág között van, nem egyéb, mint az élőképe annak az egyébként szinte elképzelhetetlen változásnak, a min a két világot egyesítő ember meg majd keresztül a feltámadásban. Nézd a hernyót, az étkelent, a porban csuszó, a gubójába eltemetkezett; ki mondaná, hogy milyen csodás pillangó lesz belőle? Egy tudós nemrég olvasta meg szárnyának recéit: egyetlen négyzet-incsen negyvenkét millió árnyalva színezett recét mutatott hatalmas nagyító! Hát ha ennyi munkát, ennyi művészetet és ennyi gondolatot pazarolt a Teremtő arra a kicsiny lényre, melynek élete csak egy nyáron vagy talán csak heteken át tart: mekkora dicsősége lesz annak a testnek, a miben az embert utítja meg! Vagy gondolj a rádiumra. Egyetlen paránya, mit csak nagyítóval lehet látni, akkora villamos energiát tud kisugározni, hogy egy villamos csengőt harminczet éven át folytonosan működésbe tudna tartani. Elképzelhető, hogy az értelem nélküli nyersanyag harminczet évig működni tudjon, az az értelem pedig, mely ezt megméri, alkalmazza, felhasználja: csak hetven vagy nyolcvan évig éljen?

Ha volt kor az emberiség történetében, a mikor a keresztény hit érezhette a diadalt, úgy a mi korunk az, a mikor a csodálatosan előtörté tudomány minden újabb lépése ezt az isteni hitet igazolja. A tudatlanság még egy ideig homokba dughatja fejét, hogy ne lássa ez irigylt győzelmet; de ez a világ ábrázatján már nem fog változtatni.

Látta ezt az emberiség évezredek hosszú során át, a természetnek ezt a csodálatos tanítását a feltámadásról; de nem volt belőle haszna, mert nem tudta megérteni. Az okoskodó ész legmélyebben járó bölcselői, Plató és a többiek, megsejtették ugyan, sőt maga a sejtélem minden népből ott élt, de majd csak nem az óntudat alatt. A gyakorlati magyarázatát és mindjárt a tényleges példát is egyedül Krisztusnak köszönheti a világ.

Es ha mindezt tagadásba vennék: magának e világnak a Krisztus óta megújodása hirdeté legjobban a feltámadás igazsága. Hol volt az emberiség kétezer évvel ezelőtt és hol van ma! Egyik nemzetet a másik után fogadta el a kereszténység élete alapjait, mert világos volt a nyereség: vele előbb mentek, nélküle elmaradtak. A kereszténység hitére nézve pedig jól mondja Pál, hogy annak alapja a feltámadás. "Ha a Krisztus, fel nem támadott: hiábaváló a ti hitetek".

Kibeszélhetetlen a vigasztalása ennek a hitnek. A kedvesített szent ember ebben találja megnyugvását. Az elnyomott eszme nem lázadozik, mert tudja, hogy igazsága a koporsóból is kitor és eget kér. A szédarábott nemzet, ha megmaradt az igazsága, nem esik kétségbe, mert reá nézve is áll, hogy csak a testet ölthetik meg, de a lelket nem: a lélek pedig a feltámadás záloga. Krisztus lett első zsengéje az elaludtaknak.

Az élet legyőzte a halált. A halálnak pedig rokonfogalmi az enyészet, a pusztulás, a megvénhedés, az elerőtlenedés, a téllenség, a megállás. Az élet diadalma utja pedig ezen a vonalon nyomul előre feltartóztathatatlanul: munka, haladás, alkotás, megújítás, építés, teremtés, örökélet. Ez az utja az egész emberiségnek is, a nemzetnek is, a családnak is, az egyéneknek is. Ugyanazonosak a természeti és a szellemi világ törvényei és egymásnak egészen megfelelőek az élettani jelenségei is. Csak mi nem értettük őket egyszerűen meg. A tudomány sokkal lassabban haladt, mint a hit; de most már a nyomába ért és lám nem cálólja, hanem igazolja.

Örömmel ünnepe, drága áldott ünnep: Oh mekkora szükségünk van reád! Ennek a vérben fúrozott, halállal meggyőztört emberiségnek a te meglevőtől erőre, a bűn mocsarában ferengő erköltselenségeknek a te égi, tiszta tanításodra! A Golgotha keresztjén mérte össze erejét a jó és a rossz, az arimáthiai József sarkortjében pedig feltámadt az Ember. Fel a szívekkel, halandó! A Krisztusban megbékélt isteni Szeretet hozad tért: örökkelvalóság az örökség, halhatatlan létel. Győztél, Galileai!

JÓ TANÁCS ÉS A GYAKORLAT

Az erkölcsök sülyedése

VAGY egy évvel ezelőtt egy chicagói szociológus, aki az európai és amerikai rendszégy viszonyokat tanulmány tárgyává tette, megállapította, hogy Chicagóban egy hét leforgása alatt több embert ölnek meg, mint Londonban egy év leforgása alatt. Ennek a szociológusnak most segítségére siet Andre Tridon, a francia származású pszichológus, aki a jó erkölcsök sülyedését tanulmányozta, a gyilkosságok számát az Egyesült Államokban. Véleménye különösen abból a szempontból érdekes, hogy azokra utal, akik tulajdonképpen "a jó társaságban" élnek, akik körülményeiknél és környezetüknél nem predestináltak arra, hogy ember-évek mosakoljan be a kezüket. Tridonnak Mrs. Anna Glickstein öngyilkossága adott alkalmat a véleménynyilvánításra. Ez az asszony meg volt győződve arról, hogy férje gyilkos. Mrs. Lillian Raizen az esküdtek fel fogják menteni, ő pedig ilyen körülmények közepette nem volt hajlandó tovább élni.

— A helyzet az — jelentette ki Tridon — hogy az erkölcsök rettenetesen sülyedtek az Egyesült Államokban. Mintha a háború kientdítette volna az emberek erkölcsi egyensúlyát. A háború előtt ugyan, szívin tökéletesen megszűnt az az állapot, hogy férjek megöljék a feleségüket vagy fordítva. A háború azonban olyan helyzetet teremtett, hogy mintegy mentegéti, sőt sokszor igazolja bizonyos emberek előtt a gyilkosságot. Más szóval a gyilkosság a jó nevelésű emberek előtt is sokkal csekélyebb követelmény és jelentőségű ténynek látszik, mint amilyen a háború előtt volt.

Figyelembe kell venni azt is, hogy a szó szoros értelmében vett groteszk békét kötötték az állam-

HIANYRA TALÁLTAK-AZ EGYIK FIÓK-POSTAN!

AKRON, O., ápr. 16. — Charles F. Knuff, 85 éves gyógyszerárutudós az Egyesült Államok legfőbb hatóságok letartóztatották a városi fogházban tartják. Mrs. Knuff \$2,000 összeget helyezett letétre a posta-hivatalban állítólagos hiányok fedezetül. Knuff postai fiókját vezet üzemében.

\$17,000,000 KÖLTHETŐ A KATONAI KÖRHÁZAKRA.

WASHINGTON, ápr. 16. — A szenátus egyhangulag elfogadta a javaslatot, mely 17 millió dollárt engedélyez a sebesült veterán katonák körhízi ellátásának javítására és fejlesztésére.

MAJOMHUS ÉS A NÉLKÜLÖZÉS

Szenzációs történet.

MULFORD expedíció vizsgálta az délamerikai kirándulástól most érkezett vissza Amerikába. Gyermek, itt van az alkalom megint arra, hogy szendül fantáziák táplálékot kapjon.

Az expedíció két és fél tonna anyagot hozott magával, bővenyeket, halakat, madarakat és majmokat. Az expedíció tagjai pedig ki nem fogynak a meztől: mennyi veszélyen kellett keresztül menniük ott lent a délamerikai erdőben, milyen állatok támadtak ott, milyen nehéz általában az élet.

A tropikus égő alatt, bizony, az embernek állandó harcot kell folytatnia a bestiókkal. Az expedíció tagjai napon keresztül csináltak ezt.

Orlando White, a bostoni botanikai intézet igazgatója, Nathan E. Pearson, az indiai nyelvet tanulmányozó tanár igazgatója, Dr. William H. Mann, a földművelésügyi minisztérium entomológusja voltak az expedíció tagjai és tulajdonképpen a vezetője, Dr. H. H. Rusby, a Columbia egyetem gyógyszerészeti fakultásának dékánja, hettekkel ezéltlánytelen volt a társasítól elválni és hazamenni, mert maláriában szenvedett.

De ő is, meg a többiek is, azt mondják, hogy meg a harc az állatokkal sem volt olyan kellemetlen, mint az állapot, mikor elfogyott az ennielők. Napokig éheztek. Mikor aztán megint az éhséget és a gyomoruk a legfontosabb feladatukhoz is hozzászórt, nem volt más megoldás, mint hogy azt ettek, ami volt. Tekintettel pedig arra, hogy majom volt a legtöbb, tehát majmokat ettek.

Eleinte bizony nagy volt az undoruk. De a gyomor képes a legnagyobb undorokhoz is hozzászokni és így már később valószínűleg csamege volt a

NYILT TITOK

hogy manapság minden jobb né nem hazsrdi egyebet az arca spólsára, mint a

Róth Liliom Krém

szappant és pudert

HASZNÁLJA KEGYED ISI

Postafordultával megkapja, ha \$2-t késszít erre a címre:

RÓTH SÁMUEL

Megváltó Gyógytára

1637 First Ave., Cor. 85th St. Dept. 5. NEW YORK.

Mindig a legolcsóbban

Mindig a legpontosabban

Mindig a leggyorsabban

intézzük el bármilyen reánk bízott ügyet, legyen az pénzküldés, kihozatal, hazautazás, betét, pénzbevitel, avagy kölcsön.

MINDIG HOZZÁNK IRJON VAGY JOJÓN SZEMÉLYESEN!

RUTTKAY JENŐ BANKHÁZA

106 AVENUE B, NEW YORK

Közel 20 éve áll fenn.

A Magyarok legkedveltebb Bankháza Amerikában.

KERESTETIK

azon magyar munkás, aki még nem gondoskodott a maga biztonságáról és családja jövőjéről. Lejőjen be tagunk az AMERIKAI MAGYAR SEGÉLYŐZŐ SZÖVETSÉGHE, ahol heti betegsegélyt, konkulási segélyt, agkori segélyt stb. biztosított magának, CSALÁDJÁ RÉSZÉRE PEDIG 1000 DOLLAR HALLÉSETI ÖSSZEGET. Nők és gyermekek is beléphetnek. Beállási díj 2 dollár, havidíj korszerint. Cím:

Amerikai Magyar Segélyező Szövetség

1412 State St., Bridgeport, Conn.

Valódi Hazai Gazdasági Szerszámok

Valódi hazai gazdasági szerszámok egész Amerikában legelőször csak nálunk kaphatók. En nem hazai minőségű, Amerikában készült szerszámok. Hozza az OHAZÁBÓL IMPORTÁLT, vagyis az őshazából kihozott valódi hazai szerszámokat árusítok. Minden darab valószínűleg, kitűnő minőségű, teljes jókáltsággal állnak.

Valódi hazai kárpálháló gyémánt acél-kassa, a legújabb típusú, a legújabb készítménye. Hossza 12 inch, súlya 4 font. Ez a legjobb minőségű. Csak nálunk kapható. Az ára \$27.75

EGYÉBB VALÓDI HAZAI GAZDASÁGI SZERSZÁMOK

Valódi hazai tiszta acél kaszaverrő üllő 50c
Valódi hazai tiszta acél kaszaverrő kalapács 50c
Valódi hazai kassa-erősítő karika kulcsal 50c
Valódi hazai kassa-féző-kő (legjobb a fenti kaszához) 50c
Valódi hazai kovacsolt acél kapa legalkalmasabb nagyság \$1.25
Valódi hazai kovacsolt acél sarló (kalapálható) 75c
Valódi hazai tiszta acél nagy fejsze (4 fentes) \$1.75
Valódi hazai láncos-taligás eke, tiszta kovacsolt acélból \$1.25 minden része, tartálék eke vassal teljes felszereléssel \$38.00 (Hazai eke is, egész Amerikában csak nálunk kapható.)

VALÓDI HAZAI KONYHA SZERSZEK.

Hazai dereleje metsző (sárga rézből) 35c
Hazai kávépörkölő masina \$1.25
Hazai két csőves hurkaltató \$2.50
Hazai díszmővelő 55c
Hazai Szegező rőzspaprika fontja 85c
Nagy Budapesti Szakácskönyv \$1.50

FIGYELEM!

Utánvéttel körülményes a szállítás, azért kérem konfutársalmat, sülykedések rendelőitől együtt a pénzt is beküldeni. Gyora, pontos, kifizetéses kintselet.

Amerika legnagyobb magyar áruháza, a régi közismert Nyitra-Áruház új címe:

EMIL NYITRAY

NYITRAY-PARK MILFORD, CONN.

Mosson dörzsölés nélkül. Egy centért

Ha azt akarja, hogy egy hét ruhát ki legyen mosva egy centért, akkor minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Soapot. Nem ártalmas a ruhára, nem a bőre. Megpuhítja a legkeményebb viaszt is. Kívánja a mosást, vért, stb. a mosás benne magában, amely tönkre teszi a ruhát a hármasdó mosással. Megér-e a felesleges egész centért? Válassza meg a Mitchell Magic Soapot. Postafordultával 10 cent. Egy cent. meg a hónapra elég. Irjon magyarul.

MAIL ORDER HOUSE

Glenfield, N. Y.

Ha beküldi \$5.00-t, kap egy dollár értékű postafordultával is mi fesszük akkor. — Szállásdíj \$2.00. — Magyar követek kölkömb \$5.00.

AZ ÁLTALAM BEVEZETETT 50 CENTES SÜRGÖNYI KORONA PÉNZKÜLDÉS

amelyet mindenki igénybe vehet, aki 1000 koronán felül bármely kerék összeget akar küldeni Magyarországra, — éppen olyan gyors és megbízható, mint az eddigi sürgöny pénzküldés volt. Az egyetlen különbség az, hogy ügyfeleim most 50 cent fizetnek érte a régebbi 2 dollár 50 cent helyett.

KISS EMIL BANKHÁZA

133 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője.

A M. K. P. Államveszték Menegyei Irodájának kizárólagos képviselője.

GYŐZŐ HOSS

Megbukott K... szoknya

VINLAND

A hosszú szőnyeg, a győzelmet a választáson. A tők ujra megnyert Stevenst iskolai tanácsnoki 118 szavalefe. Seth Fe szoknya barátzatot kapott híressé a rendite, hogy láro leányok rom inccsel végződnie. Alice Harket e rendeltiltott az iszan rövid szbar a törvényzésekkel azt visszavették, hogy megmennyajukat. A szoknyakérdette. Stevenstelték az iszerásat és dicsőerést és ottont éságát védelméneve ellenben szabadság Stevens-féle a "hadd legyenával mentekfelemben, megbuktak.

LÉTE "PÓ" RÁTKA

E GYIK szem... Szabadság... következő keré... zám: — Voltam... házban? A Ba... felép H... álo kómu... igy mindenes... amerikai pu... replése.

Régen nem... ergettet pedig... ta nem láttam... álo kómu... igy mindenes... amerikai pu... replése.

Egy kedve... róla. Körülbe... galott egy ar... voltam. Rátka... repelt a szin... pok után Buda... Nekem is a fo... gom és a va... — óh, régi sz... — egy elcső... boszótott a re... kaimak nem ve... a fél füket fe...

Majd egy... a fővárosig... áldunk egy... ott, egy szer... názott, elmon... nyi fizikai g... izmait erőste... trainingban... bohókodott 4... becsit. Megh... mait tergette... emlékszik-e ra... a fejében. Ho... Hamletet. M... sikerei voltak... szinpadon, fel... ren a kacagó... nincsem volt... Hiába megm... nincs semmi... kicsinyelni... benne valami... az operetzing... hol igazi eslé... szerepeket sz... sikert aratni.

Amikor ezek... szelt, ragyogt... me, egészen... lódtott, senkse... a könnyű hu... tázál valamit... produkcióról. E... az elegans, pu... osztályu vasu... fejeztetem el... láttam ugralni... kolni Rátka... harsant egy-eg... egy arcjátéka... dig arra gond... nagyszerű sz... szeged oadadn... né, mint apró... démi ar... De a sikeri... kai Márton Fe... magyar operet... raly Szinba...

Győző

hoss

LÉTEZIK-E A VALÓSÁGBAN A "PÓTOLHATATLAN" SZINÉSZ RÁTKAI MÁRTON ÉS A KIRÁLY SZÍNHÁZ

A "SZABADSÁG" budapesti levelezőjétől

Egyik szerkesztőségbeli kollegám, aki tudja, hogy a Szabadság levelezője vagyok, a következő kérdést intézte hozzám: — Voltam már a Király Színházban? A Babavásár, operettben fellépő Halmay Tibor, a királyi kórnagy, Rátkai Márton és egy mindenesetre érdekelni fogja az amerikai publikumot az ő szereplése.

Rágen nem voltam színházban, operettet pedig lsten tudja, mióta nem láttam. Rátkai Mártont mindig szerettem, nemcsak mint színművészt, hanem mint embert is nagyra tartottam. Egy kedves emlékezésem van róla. Kőrübeli tiz estendővel emelt egy aradi lap szerkesztője voltam. Rátkai Márton vendégszerepelt a színházban és forró napok után Budapest felé tartott. Nekem is a fővárosban volt dolgom és a vasúti ülésvettség — óh, régi szép próciós idők! — egy első osztályú lezart fülkét bocsátott a rendelkezésemre. Rátkai nem volt kényelmesen helyre a fél fülkét felajánlottam neki.

Majd egy fél napot utastunk a fővárosig. Ezalatt az idő alatt aludtam egyet, Rátkai felváltott, egy szerepét adta elő, torzított, elmondotta, hogy menyis fizikai gyakorlatába kerül imait erőitenni és állandóan trainingben tartani, mókázott, bohóckodott és végül komolyan beszélt. Megható volt, amikor a mai tergette ki. Nem tudom emlékszem-e rá, de akkor az járt a fejében, hogy eljuttassa a — Hamletet. Már akkor országos sikereit voltak és ha megjelent a színpadon, felharsant a nézőtérben a kacagás és a jókedvnek nem volt sem vége, sem hossza. Hiába megvárta nekem, hogy minem semmi oka egy kissé lecsigányolni művészetét, égett benne valami hatalmas ambíció az operettszínpadról eltávolítani, a leg igaz csillag volt és drámai szerepekben szeretett volna nagy sikert aratni.

Amikor ezekről a terveiről beszélt, egészen másméretű formát öltött, senkire hitte volna, hogy a könnyű humor mestere fantáziával különböző, gyönyörű produkciókat. Ezt a kis jelenetet az elegáns, puha, kényelmes, első osztályú vasúti kupéban sohasem felejtettem el, és ha a színpadon láttam ugrálni, jókedvűen ficánkolni Rátkai Mártont és ha felharsant egy-egy mozdulata, egy-egy arckifejezése után a taps, mindig arra gondoltam, hogy ez a nagyszerű színész minden dícsőségét odaadná, ha újra kezdhette volna, mint apró jelenetkísérő, de a sikereket közelebb, Rátkai Márton Rátkai Mártonja a magyar operettnek, nélküle a Király Színház, a magyar operett

el sem képzelhető. Azóta sok minden történt. A sors ide-oda hányt, elkergetett Aradról, és a nagyszerű, igaz magyar városot elszakították tőlünk, Rátkai Márton tengerentúrra vándorolt. Sőt fogadtam tehát és elmentem a Király Színházba, mert valóban grotesk ötletnek találtam, hogy Rátkai Mártont helyettesíteni lehessen, legyen az illető bármilyen kiváló színész is. Rögtön az előadásoknál apró kellemetlenség ért. Elkéstem öt perccel és a színpad jegyzője kijelentette, hogy a rendező utasítása következtében csak a második felvonást nézhetem meg, amely pont egy óra múlva következik. Már magamban káromkodtam is, szidtam a hatóságokat, amelyek nem tudnak egyébbel törődni, mint az emberek molesztálásával, mint az megtudtam érteni, ha az előadás zavartalan menete érdekében nem engedik az egyes helyeket elfoglalni, de senkinek se veténkedtem, ha a későbbiek a padok mögött végigállnak a felvonást. Elég büntetés ez is a rendeltetneknek.

Eppen el akartam távozni arra az órára, amikor egy másik jegyzősdő közölte hozzám. — Kérem szerkesztő ur, — mondom — tessék csak oldalt menni, majd az egyik függöny mögé becsúszom! Ránéztem, ismerős volt az arc, de nem tudtam visszaemlékezni rá. Amikor láttam, csodálkozó pillantással, elmosolyodott és így folytatta: — Szerkesztő ur nem tud visszaemlékezni rá, mert ebben a gúnyában lát. Pedig tizenhárom évvel ezelőtt a színpadon volt. Sajátjára lesz a szerkesztő urnak és én szoktam bevezetni a vándortakat!

Önkéntlenül elmosolyodtam, most már megértettem, hogy miért nem emlékeztem vissza az arcára. A törvényszék épületében maga a szigorú komorosság, itt pedig mosolygva beszélget. Rögtön meg is adta a felvilágosítást: — Kérem mi szegény állami hivatalnokok nem tudunk megélni a fizetésünkkel, valamikor nem volt szükségem arra, hogy itt is dolgozzam, de a munka nem szegény. Tessék elhinni, igen sok régi vendégünkkel találkoztam már itt a színházban. Amikor láttam, hogy egy kissé elhuzódott, engesztelődésképp azonnal hozzátettem: — No nem olyan bűnösököt gondolkod, mint a szerkesztő ur, hanem komoly gonoszokat, de én diszkrimináció vagyok és én sohasem ismerem fel őket!

A szünet után tudtam csak elfoglalni a helyemet. Maga a darab se nem jobb, se nem rosszabb a szokott operettéknél. De én nem is ezt figyeltem, hanem

Rátkai utódát néztem. Halmay Tibornak hívják, és kétségtelenül kedves jelenség. Hamarosan meg is tudtam róla, néhány apró intimitást. Nemrégben még aktív huszárparancsnok volt, végül kizárta a világháborút és az ellenséggel szemben derekasan megállta a helyét. Amikor megtörtént az összeomlás és a huszárparancsnok romantikája megszűnt, körülnézett, miképpen lehetne új életvilágot teremteni.

Mindig nagyszerű táncos, kiváló tornász és jó lovas volt, beiratkozott a Rákosi Szídi-féle színiskolába és hamarosan mint valami új színészdollár kezdtek sugdosni róla. A vizsgákon feltűnően kellett szerepelnie, nagyszerű táncos, kedves, elbájoszodó, nem kellett vidékre menni és ott nyomorognia, hanem mindjárt legelőször tehetett meg. — A budai színház igazgatója.

Először meghódította Budapestet — nyáron, nemsokára pedig a téli publikum megnyerésére indított ataktok. Leszerződött, tek a Városi Színházhoz, majd minden operettben ő játszotta a táncos komikus szerepét, csodákat beszéltek egyes produkcióiról, amelyek szinte már túlnőttek a színészi ügyességeken és valószínűleg a produkcióknak is beillettek.

Amikor lejárt a szerződése, nagy versenyre indult meg a Városi Színház és a Királyi színház között, amely az utóbbinak győzelemmel végződött, így lett Halmay Tibor Rátkai Márton örököse. Két felvonáson keresztül én is kacsagtam rajta eleget és bizony néha felvetődött Rátkai Márton emléke. A publikum ugylátság, már régen kegyelbe fogadtam, mert alig mozdult meg, máris zuggott a taps. Minden számat megújították. Valóban egyike a legkiválóbb táncosoknak. Az egyik jelenetben kis fiút játszik és pártner Póchy Erasi egy karikatúrt tart fel a levegőbe. Halmay neki szalad és mint a nyíl átsuhan rajta. Ezt a produkciót kétszer ismételt meg, a fardát-ságnak, a megérőttésként minden látzata nélkül, tovább mosolygott, mintha csak tánclepet tett volna, nem pedig olyan mutatványt, amelyért az orfeumban is felillettettek volna.

Nem lennék őszinte, ha nem írnam meg, hogy valóban jó színész, nagyszerű mulattató Rátkai Márton utóda, de viszont arról beszélni sem lehet, hogy pótolja Rátkai Mártont. Mindenki lehet pótolni, csak az igazi színészeket nem. Mindegyik más, mindegyik egyéniség. Rátkai is, Halmay is jó színészek és éppen ezért csak időrendben lehetnek egymás elődei és utódai, a valóságban azonban összekeverni őket igazán lehetetlen.

PAIZS ODON.

Megőrült a spiritiszta "eszméktől"

Aki a "szellemek" kedvéért megölte önmagát és apró gyermekét.

BORZALMAS ESET. Három levélben bucsuzott a szerencsétlen.

NEW YORK, ápr. 16. Mrs. Maude Fancher, aki a newark-i városi kórházban haldoklik, csütörtökön mérget vett be, mert az volt a meggyőződése, hogy a szellemek világból boldogság és jóléte tudják vezetni a férjét, akit igen szeretett.

Mielőtt mérget vett volna be, a fiatal asszony megölte Cecil nevű két éves kis fiát, ugyanazzal a kézzel, saját karjai között, hogy ne maradjon anyja nélkül gyermeke. A szerencsétlen asszony, a kinek elméjét bizonyára megzavarta a spiritizmusmal való foglalkozás, három levelet hagyott hátra férje számára, melyben elmondja tettének okait. Az első levelet a bűn elkövetése előtt írta, a második akkor, a mikor már gyereket megölte és lefektette kis ágyába, a harmadikat pedig akkor, mikor már maga is bevette a mérget s ennek hatása már jelentkezett s megakadályozta levele befejezését. Ezek a levelek a legborzalmasabb okmányai ennek a gyámlyalkosságnak és öngyilkosságnak.

Elvelekben elmondja a fiatal asszony, hogy határtalan bizalma van abban, hogy úgy ö, mint gyermeke a tulvilágról is közlekedhetnek majd férjével és újra meg újra meg is igéri, hogy a szellemek gyönyörű gondoskodással veszik majd őt körül és behozzandókkal tele életéből, boldogságba és megelégedésbe fogják őt kivezteni, sőt új feleségről és új gyermekéről is ígkervezik majd gondoskodni a számára.

EBBE A ZAVAROS TÖRTÉNETBE is befolyásolt azonban az anyagi nehézség is, a betegség és a félelem. Azt gondja, a mi mégis csak főok lehetett a kettős bűn elkövetésénél. Első levélében így ír a szegény asszony: "Nem tudja azt senki, hogy milyen borzasztó és gyűlöletes dolgom az előttem, hogy megöljem a kis fiunkat, akit úgy szeretek, de attól félek, hogy majd anyam nélkül talán maradni és olyan rossz egészséghen, mint én is voltam és majd valaki más akarja felnevelni. Te, kedves férjem, tudsz már magadragodot viselni, az az óhajtagom, hogy nőssél meg újra. Te ismered a spiritizmust. Szeretném, ha olyan helyekre járnál, ahol találkozhatnék velem. Fáj a szívem, ha arra gondolkodom, hogy elhagyjalak, de neked lesz mások fiad is, én pedig örökösöd fogok feletted." A másik levélben intőzkedéseket tesz a temetésére nézve, hogy egy koporsóba tegyék a kis fiával, hogy milyen ruhába öltöztessék őket és hogy kevés pénz költsenek rájuk.

A férj, Harmon Fancher, 25 éves, könyvelő. Három évvel ezelőtt nősült és azt mondja, hogy mindjárt összeköltözik, hogy megkezdte a spiritizmusmal, sokat olvasott felőle és tanulmányozta a tulvilági élet kérdéseit. Fancher azt mondja, hogy felesége jó feleség és szerető anyja volt. Sir Conan Doyle, az angol író, aki most Amerikában tart felolvasásokat a spiritizmusról, ismételen hangsúlyozta, hogy az ő elméletét nem lehet okozni a newark-i tragédiával kapcsolatban. Eppen a spiritizmus felőli tudatlansága vitte rá ezt az asszonyt bűne elkövetésére, azt mondja.

Háborgatta fájdalom az alvását? A KÖSZVÉNY által okozott fájdalmat és kint könnyen lehet enyhíteni Sloan's Linimenttel. Meg, kellemes és kényelmes érzést támaszt és engedi mélyen aludni. Mindig legyen egy üveg kéznél és használja amint az első nyilatást éri. Beszivárogoztasson a nyakára. Kint, ha a fájdalmat ki akarja venni frászt, fájós izmokban, megerejtett merov végtagokból és benn hátából. A fájdalomak ellensége legyen szuszendje. Kérdesze meg szomszédját.

Sloan's Liniment

A SZELLEMOK HÁZASSÁGA MIND NAGYON BOLDOG ÉS ELÉGEDETT

Conan Doyle, a híres angol író Amerikába érkezett, hogy előadásokat tartson a tulvilágról. — Most már nem detektívregényeket ír, hanem a másik életet kutatja nagy igyekezettel.

NEW YORK, április 15. — Sir Arthur Conan Doyle, a híres angol regényíró, ma az Ambassador hotelben előadást tartott egy csoport újságíróknak, a kiknek betekintést adott azokba a magasabb életvilágokba, melyekben az elköltözött szellemek tökéletes boldogságban élnek. Annak az interjúnak a kiegészítésül, melyet vasárnap adott, a mikor a Baltic hajón megérkezett Amerikába, Sir Arthur kijelentette, hogy a médiumi közlékenység tehetősége minden élő személyben megvan, ha rejtett és öntudatlan minőségben is, és éppen úgy kell vagy lehet kifejleszteni, mint a zenei vagy a művészeti tehetőséget.

A halál utáni élet örök, a szellemek csak éppen egyik élettől a másikra mennek át. Ezek közül a legmagasabb színvonalú Sir Arthur paradiesomnak, a legalacsonyabbat purgatóriumnak, tisztítóznak nevezi. Az öngyilkosság nem rövidíti meg a szellemi életbe vezető utat, mondja Conan Doyle. Mind az a szenvedés, a miben gyötörődött az öngyilkos halála előtt, megmarad vele akkor is, a mikor a lélek elválik a testtől. Halálunk ugyanis leve meg van határozva és ha annak idejét az elrendeltől gyorsabban akarjuk előidézni, ennek nem lehet semmi jó hatása az öngyilkosra nézve. Anyagi bajai, testi nyomorúsága, vagy bármi oka volt is az öngyilkosságának, mind vele maradnak mind addig, a mikor aztán a maga rendelt idejében magasabb égitestre költözhetik át.

Testi fájdalom nincsen a halál után, mondja a jól ismert angol író. De van lelki fájdalom. Van házasság is, de a házastársaknak nem születnek gyermekek. Ódaát a rokonszenv vagy szeretet a szabályozója mindennek, mondja Sir Arthur. "Ha odakerültünk: találkozunk azokkal, a kiket szerettünk vagy barátainknak tartottunk, de odaát nem kell úgy küzdenünk a világ semmirekélővel, mint itt a földön. A más világ a tökéletes boldogság és összhang hazája, ahol a testi szenvedés és fájdalom ismeretlen. Van olyan viszony is, amit házasságnak nevezhetünk, de ez sem más, mint a lelkek nagyon mély és odaát való viszonya és egymásbaolvadása, ami még szorosabban egybekapcsolja a házastársakat, mint a házasság itt a földön. Ideleten némely házasság boldog, némelyik meg boldogtalan. Odaát minden házasság boldog."

Sir Arthur azt mondja, hogy a halál utáni életről annyit bizonyította van, a mennyi csak elképzelhető. Erről a tárgyról már 1886 óta végtelenül sokat olvasott és nagyon sok olyan személyes tapasztalatot ment keresztül, a mik meggyőzték arról, hogy bizony a tulvilág igazságában. Első sorban meghalt fia győzte meg a szellemi világ létezéséről, csakhamar halála után, de a teljes meggyőződést akkor szerette, mikor meglátta elköltözött édesanyjának az arcát. Egy spiritiszta ülésen jelent meg előtte az édesanyja. Láttá arának minden ráncát, őz haját, külső megjelenése nem különbözött attól, a milyen itt a földön volt.

Sir Arthur mindig médiumokat használ, mikor a tulvilág közlekedni akar, és nagyon kedvesen nyilatkozik az amerikai médiumok tehetőségeiről. Azt mondja, hogy könnyen lehetséges, hogy az amerikai légköri viszonyok okozzák, hogy az amerikaikban jobban kifejlődik a médiumi közlékenység tehetősége, mint másokban. Angolországban a legjobb médium Mrs. Wriedt, a ki Detroitból való. Sir Arthur szerint ő a világ legerősebb médiuma. Egy másik amerikai származású médium, a ki Angliában szintén jól ismernek, Miss Ada Besinet Toledoából. A médiumokról beszéve, a kiváló tudós hangsúlyozta, hogy mindnyájunknak van tehetőségünk a médiumi közlekedésre a szellemvilággal, de legtöbbszörünk ez a tehetőség szunnyad. Némelyik embernek veleszületett a tehetősége a zene vagy a művészetek iránt, másoknak meg kell tanulni ugyanazt. Így van ez a médiumi érzékeléssel is. Azoknak, a kik valamelyik elköltözött kedvesükkel érintkezni kívánnak, először sokat kell olvasni arról a tárgyról. Ha azután már eléggé megismerkedtek vele, össze kell hívni néhány rokont vagy családtagot és körül kell állniok az asztal. Ha aztán az elköltözöttnek van valami üzenete az itt maradtakhoz: az

YILT TITOK

6th Liliom Krém

ASZNALJA KEGYED IS!

6TH SÁMUEL

tosabban a leggyorsabban

TRAY MILFORD, CONN.

GIYÖZÖTT A HOSSZUPÁRT

Megbuktott Kansasban a rövid szoknya hatalma.

VINLAND, Kans., ápr. 16. A hosszú szoknya pártja nagy győzelmet aratott a tegnapi választáson, a mikor a választók újra megválasztották Perry Stevent a mezei felsőbb iskola tanácsagjává, adván neki 118 szavazatot, míg ellenfele, Seth Fenton, a rövid szoknya barátja, csak 20 szavazatot kapott. Stevens azzal lett híressé a vidéken, hogy elrendelte, hogy a high schoolba járó leányok szoknyájának három incesel terden álljon kell végződnie. Maude Buchanan és Alice Hansen növendékeit a rendelet alapján ki is állították az iskolából tulságosan rövid szoknyájuk miatt, bár a törvényszékhez felebbezésükkel aztán elérték, hogy visszavették őket anélkül, hogy megmérték volna a szoknyájukat. Vinland aztán a szoknyakérdést parkérdéssé tette. Stevens barátai helyetelték az iskolatanácsos eljárást és dicsérték őt, a miért az otthont és a közeg fiatalokat védelmezte. Fenton-pártívek ellenben az alkotmányos szabadság sérelmét látták a Stevens-féle rendeletben és a "hadd legyen rövid" jelszavall mentek a választási küzdelemben, melyben azonban megbuktak.

GENF, április 15. — Cserheim Ferenc, a magyar hadsereg kapitánya, válni törekszik a feleségétől, aki szerinte a saját nővére helyett jelent meg az oltárnál. Cserheim kapitány a bregenzeli három Brunner leány közül a középsőnek volt a vőlegénye, s azt akarta elvenni. A legidősebb leány is szerelmes volt bele s elhatározta, hogy ő lesz a felesége. Az esküvő napján elkábította menyasszony hűgát, sűrűn ftyolozta arcát, s ő esküdött meg a kapitánnyal. A szertartás végével szállóbeli lakásukra hajtatnak s ott leplezte le magát s vallotta meg csalását s egyben határtalan szerelmét új férje iránt, aki azonban egyvándul hajtattott a vasutra s utazott vissza Magyarországra.

CHICAGO, ápr. 16. — W. J. Bryan a Northwestern egyetem Medill újságírói iskolájában beszédet mondott az újságírási etikájáról s ennek során kijelentette, "hogy legnagyobb szükségünk arra az új törvényre van, mely büntető cselekménynek minősítse, hogy valaki vezérliket írjon a prohibíció mellett, — jöllehet részeg. Olvastam ilyeneket s azok egy része, — mondotta tovább — csálhatatlan bizonyítékot nyújtott a tántorgó lábakról."

A nagy per drágasága

110,000 dollárba került az Arbuckle-ügy három tárgyalása.

SAN FRANCISCO, ápr. 16. — "Fatty" Arbuckle bűnpöre drága volt. A védőügyvédek még egy fillért sem kaptak és már is több mint 110,000 dollárba került idáig a per, a három tárgyaláson együttvéve. Gavin McNab, az Arbuckle védelmének vezetője, kijelentette, hogy a védelem még idáig semmit sem kapott, mert az volt a metállapodásuk, hogy a fizetésről nem is beszélnek addig, míg Arbuckle nem tisztázzák a Miss Virginia Rappe megölésének vádjá alól. A mozgófilmkép-társaságok egyébként elhatározták, hogy Arbuckle visszatartott kész filmjét azonnal kibocsátják a piacra.

SZUNTESSE A BÖRVISZKÉT.

Zemo a tiszt, antiszeptikus folyadék, azonos könnyűbeddát nyújt. Egy megbízható, biztos kezelés van, mely könnyűen a viszketés szenvedését és enyhíti a bőrt. Kérjen bármely gyógyszerésznél egy 35c vagy \$1.00 üveg Zemet és használja előírás szerint. Rövidesen észleli, hogy az ingerlés, pörmszék, bőrszék, bőrszék, foltok, sörörbök, rövidesen elmúlnak. Zemo a beható, kielégítő folyadék az a mi szükséges, mert elhajtja a legtöbb bőrképzést, a bőrt puhává, simává és egészségesé teszi.

FELMENTÉTEK AZ EMBER ÖLÉS VADJÁ ALÓL.

AKRON, O., ápr. 16. — A 22 éves Elmer Gough truckvezetőt, akinek truckja elszabadult s utjában halálra gázolta Philip E. Treash bírót és C. M. Woodruffot, az akroni iskolák ültetvezetőjét január 25-én, az esküdtek fél órai tanácskozás után nem bűnösnek mondták ki, mire E. D. Fritch bírő beszűntette ellene az eljárást. A védelem beigazolta, hogy a truck véletlen fordult meg s vezetőjét nem terheli mulasztás.

Nagy Társas Utazás AZÓ-HAZÁBA APRILIS 26-ÁN A PÁRIS

HERZOG & CO. 534 W. NORTH AVENUE CHICAGO, ILL. Telefon: Diversey 5428

KÉNYYSZER

folytán kénytelen kiüresíteni helyiségét.

The Famous Shoe Store

1895 West 25th St. ELKÖLTÖZNEK 1823 WEST 25th ST. ALÁ.

Az egész cipő raktárt el kell adni Május 1-ig.

Jöjjön és takarítson meg pénzt, jobb fajta cipőkon.

The Famous Shoe Store

1895 WEST 25th STREET, CLEVELAND, O.

bizonyára meg fogják tőle kapni. A Toplasm az a vegyi anyag, ami kisugárzik a médiumból. Francia és német vegyészek vegyelemzték ezt az anyagot és más egy találták, hogy az foszforból, szénnyelből, szulfáthból és más olyan anyagokból áll, a mik mind megtalálhatók az emberi testben. Kódyszerű anyag ez, ami lehetővé teszi, hogy a szellemet meglássuk, mikor ezen átalmeget. Ez a gázszerű anyag megőrösödik, mikor a szellem átalmeget rajta és olyan alakban lesz láthatóvá, a milyenben itt a földön járt. A spiritizmus rohamosan meghódítja Angolországban valamennyi lakosát, mondja Conan Doyle. Az angol egyházak is már sok lelkeséggel fogadja el ennek tanait. Ez a spiritizmus nem teszi fölöslegessé a vallást, sőt ellenkezőleg pontosan abban foglal helyet és új életet ad annak.

TISZTITSZA MEG VÉRÉT! BULGÁR VÉR TEA A legjobb orvosság, a vérnek tavaszi tisztítására. Ugy a Magyarországi, mint az Amerikai magyarok tudják, hogy ez a tiszta növény tea biztosítja egészségüket. Orvosok és gyógyszerészek ajánlják mindent. TISZTITSZA MEG VÉRÉT!

OHIO DESK Különlegesen alacsony áru Kitűnő Minőségű Irodai Székek The OHIO DESK Co. 1122-24 Prospect Ave. — a Hotel Winton-tól keletre. Iróasztalok, asztalok, székek, Shaw-Walker szekrények, Levéltár és kofidék. Teljes készlet tüstentes szekrények és szekrényajtókból.

